

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 17/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi kuntajakolain 25 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä syyskuuta 2008 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kuntajakolain 25 §:n muuttamisesta (HE 107/2008 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 24/2008 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää, valtiovarainministeriö
- johtava lakimies Heikki Harjula, Suomen Kuntaliitto
- professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— professori Olli Mäenpää.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntajakolakia siten, että lakiin lisättäisiin uusi vaihtoehtoinen tapa muodostaa uuden kunnan valtuusto kuntajaon muutoksen tullessa voimaan kesken kunnallisen vaalikauden. Uusien vaalien toimittamisen tai valtuustojen yhdistämisen lisäksi yhdistyvien kuntien valittavana olisi vaihtoehto, jossa uuden kunnan valtuusto muodostettaisiin kuntien sopimasta määrästä edellisissä kunnal-

lisvaaleissa valittuja valtuutettuja. Kustakin yhdistyvistä kunnasta valtuustoon tulisi kuitenkin vähintään neljäsosa valtuutetuista. Kustakin kunnasta valtuustoon tulevat valtuutetut määräytyisivät edellisissä kunnallisvaaleissa saatujen vertauslukujen perusteella.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Voimassa olevan kuntajakolain (1196/1997) 25 §:n nojalla on käytettävissä kaksi vaihtoehtoa uuden kunnan valtuuston muodostamiseksi

kuntajaon muutoksen tullessa voimaan kesken kunnallista vaalikautta. Ensinnäkin on mahdollista järjestää uudet kunnallisvaalit koko uuden kunnan alueella. Toinen vaihtoehto on, että yh-

distyvät kunnat sopivat valtuustojen yhdistämisestä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kuntajakolakiin lisättäväksi kesken vaalikauden tapahtuvia kuntaliitostilanteita varten uusi, kolmas mahdollisuus järjestää uuden kunnan valtuuston kokoonpano. Siinä yhdistyvät kunnat voivat sopia, että niiden valtuustot yhdistyvät vain osittain. Tällöin yhdistyvien kuntien valtuustot päättävät, montako valtuustopaikkaa kustakin kunnasta tulee uuden kunnan valtuustoon. Valtuustoon tulee kuitenkin aina vähintään neljäsosa kunkin yhdistyvän kunnan valtuutetuista. Kustakin kunnasta valtuustoon tulevat valtuutetut määräytyvät edellisissä kunnallisvaaleissa vaalilain (714/1998) mukaisesti annettujen vertauslukujen mukaisessa järjestyksessä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että pelkästään lakiehdotuksen pykälätekstin perusteella saattaa jäädä epäselväksi, ovatko ehdotetut 25 §:n 3 momentin säännökset tarkoitettu erityissäännöksiksi, jotka syrjäyttävät kuntajakolain 24 §:ssä ja toisaalta kuntalain (365/1995) 10 §:ssä säädetty valtuutettujen lukumäärää koskevat säännökset.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että nyt ehdotettujen valtuuston muodostamista koskevien säännösten lisäksi on tarkoitettu sovellettavaksi kuntalain 10 §:ää valtuutettujen lukumäärästä ja kuntajakolain 24 §:ää mahdolli-

suudesta poiketa valtuutettujen määrästä ylöspäin kuntaliitostilanteissa.

Säätelyn selkeyden vuoksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 25 §:n 3 momenttiin lisättäväksi virkkeen, josta ilmenee valtuutettujen lukumäärään sovellettavan lisäksi mitä 24 §:ssä säädetään, jolloin tulee 24 §:n sanamuodon perusteella noudatettavaksi myös kuntalain 10 §:n sääntely valtuutettujen vähimmäismäärästä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja muutosehdotuksin. Säädetävällä lailla tuetaan kunta- ja palvelurakennemuutoksen tavoitetta vahvistaa kuntarakennetta (HaVM 31/2006 vp).

Säätämisyjärjestys

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

kuntajakolain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1997 annetun kuntajakolain (1196/1997) 25 §:n 3 momentti seuraavasti:

25 §

Uuden kunnan valtuusto

— — — — —
Jos kuntajaon muutos merkitsee kahden tai

useamman kokonaisen kunnan yhdistymistä, voivat yhdistyvät kunnat 9 §:ssä tarkoitettussa sopimuksessa 1 momentin estämättä sopia, että niiden valtuustot yhdistetään uuden kunnan valtuutetuksi kunnallisen vaalikauden loppuun kestäväksi toimikaudeksi. Yhdistyvät kunnat voi-

vat myös sopia, että valtuustot yhdistyvät osittain. Tällöin yhdistyvien kuntien valtuustot päättävät, montako valtuustopaikkaa kustakin kunnasta tulee uuden kunnan valtuustoon. Uuden kunnan valtuustoon tulee kuitenkin aina vähintään neljäsosa kunkin yhdistyvän kunnan valtuutetuista. Kustakin kunnasta valtuustoon tulevat valtuutetut määräytyvät heille edellisissä kun-

nallisvaaleissa vaalilain (714/1998) 89 §:n mukaisesti annettujen vertauslukujen suuruuden mukaisessa järjestyksessä. *Valtuutettujen lukumäärään sovelletaan lisäksi, mitä 24 §:ssä säädetään.*

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tapani Tölle /kesk
vpj. Tapani Mäkinen /kok
jäs. Thomas Blomqvist /r
Maarit Feldt-Ranta /sd
Juha Hakola /kok
Heli Järvinen /vihr
Oiva Kaltiokumpu /kesk
Elsi Katainen /kesk
Timo Korhonen /kesk

Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /kok
Petri Pihlajaniemi /kok
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Lenita Toivakka /kok
Unto Valpas /vas
Tuula Väättäinen /sd
vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.